

Maslowova teorie lidských potřeb vychází poprvé v češtině

Jednou z nejčastěji citovaných teorií v oblasti lidské motivace je hierarchie lidských potřeb Abrahama H. Maslowa. Podle něj jsou lidské potřeby uspořádány od nejnižších k nejvyšším a vyšší motivy se objevují, až když byly uspokojeny potřeby nižší úrovně. Maslow na toto téma proslavil mnoho přednášek, které vydal v souborné práci [O psychologii bytí](#). I když se s Maslowovou teorií setkala již většina lidí různých oborů, kniha jednoho z nejcitovanějších psychologů 20. století nyní vychází v češtině poprvé, a to v edici klasická díla psychologie.

Maslow navázal na Freuda, ovšem jeho teorii převrátil naruby. Jestli Freud tvrdil, že lidská schopnost chovat se agresivně a ničit má stejný biologický základ jako silné lidské pudy tíhnoucí k sebezáchově a sexuálnímu uspokojení, pak Maslow věří v opak: Přestože člověk dokáže být sobecký, chlípý a agresivní, není takový ve své podstatě, **jádrum lidské přirozenosti je dobrota a slušnost**. A pokud se lidé chovají jinak než dobře, pak reagují na stres a bolest, nebo nejsou uspokojeny jejich základní lidské potřeby (bezpečí, láska a sebeúcta).

Maslowova teorie se opírala o originální **teorii lidské motivace**. Podle ní se člověk neustále snaží uspokojovat své motivační pohnutky. Jakmile je uspokojena jedna, nahradí ji jiná. Důležité však je, že pořadí různých motivů a pohnutek není náhodné. Lidské motivy jsou hierarchicky uspořádané a jejich místo v hierarchii je definováno mírou naléhavosti. Pokud se současně dožadují uspokojení jakékoli dvě pohnutky, získává prioritu ta, která je z biologického hlediska naléhavější.

Projev jakékoli pohnutky (i těch základní, jakou jsou hlad, žízeň, potřeba bezpečí) předpokládá, že již byly uspokojeny všechny více prioritní potřeby. S tím souvisí Maslowova **teorie vyšších lidských motivů**, jako je láska, spravedlnost, laskavost, krása, sebeúcta apod. Do té doby byly označovány jako sekundární, protože se neprojevovaly u všech lidí. Maslow ale ukázal, že jsou člověku přirozeně vlastní a jejich uspokojení je opět závislé na tom, zda již byly uspokojeny jeho potřeby naléhavější.

S uspokojováním lidských potřeb souvisejí další pojmy Maslowova učení. Jedním z nich je deficit (nedostatek), tedy vlastnost, která zásadně ovlivňuje motivaci. Maslow totiž rozlišuje **D-motivaci**, tzn. nedostatkovou, a růstovou **B-motivaci**, které mají silný dopad na to, jak vnímáme skutečnost. Člověk, který nemá uspokojeny nedostatkové potřeby, bude poháněn nedostatkovými obavami a podezřeními. Jeho filozofii lze vtěsnat do sloganu „Nasyť mě! Miluj mě! Respektuj mě!“ Naopak člověk, jehož základní nedostatkové potřeby jsou uspokojeny, vidí svět zřetelněji. K sobě samotnému i k ostatním se bude chovat vstřícněji, dokáže rozdávat lásku a ocenění, bude celkově radostnější a pro své okolí inspirativnější. Tento stav Maslow nazývá sebeaktualizací.

Maslow prostřednictvím knihy vzkazuje svým kolegům: „*Psychologové se musí snažit o spojení B-psychologie s D-psychologií, tedy o spojení dokonalého s nedokonalým a ideálního se skutečným, eupsychického s dosud existujícím, nadčasového s dočasným, psychologie účelů s psychologií prostředků.*“

Maslowovo učení, označené jako humanistická psychologie, se začlenilo do hlavního proudu psychologie a stalo se jedním z mnoha jejích proudů. Humanistická filozofie se používá ve vzdělávání, průmyslu, náboženství, organizaci a řízení, terapii a seberozvoji.

Knihy *O psychologii bytí* byla poprvé vydána v roce 1962 v New Yorku jako sbírka různých úvah, které Maslow napsal, nebo přednášek, které měl v letech 1955 až 1960 po příznivém přijetí předchozí knihy *Motivace a osobnost*. České vydání [O psychologii bytí](#) je v nakladatelství Portál třetí knihou **nové ediční řady „klasických děl“**. Na knižních pultech jsou už od března, resp. dubna k dispozici [Způsob bytí](#) Carla Rogerse a [Strach ze svobody](#) Ericha Fromma.

Anotace knihy *O psychologii bytí*:

Jednou z nejčastěji citovaných teorií v oblasti lidské motivace je bezpochyby hierarchie lidských potřeb Abrahama H. Maslowa. Podle tohoto autora jsou lidské potřeby uspořádány od nejnižších k nejvyšším. Vyšší motivy se objevují, až když byly uspokojeny potřeby nižší úrovně. Tuto základní teorii Maslow rozvíjí a rozlišuje nedostatkovou motivaci nižší úrovně (D-motivaci) a růstovou motivaci vyšší úrovně (B-motivaci). Objasňuje charakteristiky lidí s vyšší úrovní motivace, kteří se sebeaktualizují, prožívají vrcholné zážitky a mohou být inspirací pro ostatní. Kniha je sérií Maslowových přednášek na tato témata z let 1954-1961. Dílo jednoho z nejcitovanějších psychologů 20. století zde vychází v češtině poprvé.

Více o knize [O psychologii bytí](#) včetně stažení obálky v tiskové kvalitě.

O autorovi:

Abraham Harold Maslow (1908 – 1970) byl americký psycholog, jeden ze zakladatelů humanistické psychologie a jeden z nejcitovanějších psychologů. Narodil se v Brooklynu do rodiny židovských přistěhovalců. Studoval na City College of New York a University of Wisconsin. Poté, co přednášel čtrnáct let na Brooklyn College, nastoupil v roce 1951 na pozici vedoucího katedry psychologie na Brandeis University. V letech 1967-1968 předsedal Americké psychologické asociaci.

Je autorem mnoha přednášek, odborných článků a publikací (*Psychologie vědy, Motivace a osobnost, Náboženství, hodnoty a vrcholné zážitky, Principy abnormální psychologie*). Maslow je představitelem humanistické psychologie jako třetího proudu v psychologii vedle psychoanalýzy a behaviorismu a spolu s Kurtem Goldsteinem je hlavním představitelem holistického přístupu ke studiu osobnosti. Uznával existenci specifických lidských potřeb, které jsou podle něj hierarchicky uspořádány od nejnižších k nejvyšším.

Ukázka z knihy:

Možná si ani neuvědomujeme, když my sami vnímáme optikou vlastních neuspokojených potřeb. Rozhodně si ale uvědomujeme, když jsme tímto způsobem vnímáni, když nás někdo vnímá prostě jako zdroj peněz, zdroj potravy, zdroj bezpečí, jako někoho, na kom lze záviset, jako číšníka nebo jiného anonymního sloužícího nebo prostředek ke splnění cíle. Když tato situace nastane, vůbec se nám nelíbí. Chceme, aby nás svět vnímal kvůli nám samotným, jako úplně a celé jedince. Nechceme být vnímáni jako užitečné objekty nebo nástroje. Nejsme rádi, když nás někdo „používá“.

Vzhledem k tomu, že sebeaktualizovaní lidé zpravidla nemusí přehlížet vlastnosti, jež vedou k uspokojování potřeb, a nemusí vnímat druhého člověka jako nástroj, je pro ně mnohem snadnější zaujmout vůči ostatním lidem nehodnotící, neodsuzující, nevmešující a nezavrhující postoj – přistupují k nim bez vlastních tužeb a s „nezaujatou všímavostí“. Díky tomu mnohem jasněji a zřetelněji vidí, co mají před sebou. Je to onen druh nezaujatého, nezúčastněného a nestranného vnímání, o němž musí usilovat chirurgové a terapeuti a jehož sebeaktualizovaní lidé dosáhnou, aniž by o ně usilovali.

Kontakt pro novináře:

Ing. Romana Bařtipánová
nakladatelství Portál
e-mail: bartipanova@portal.cz
tel.: 283 028 502, 724 635 667
adresa: Klapkova 2, 182 00 Praha 8
www.portal.cz